

A la vora del foc...

Què vol dir que aquella casa té foc a terra?

Què són els capfoguers? I els trespeus? Com dibuixaríeu un escalfapanxes?

Sabeu què és un braser? N'heu vist mai a sota d'un tendur? Com us imagineu un escalfallits?

Què vol dir que farem una cosa al caliu?

Compartim consultes «a la vora del foc».

? Consultes

Fons: DCVB, DIEC2, GEC, OPTIMOT, TERMCAT

Braser

Recipient de metall en què es posen brases, usat per escalfar les habitacions.

Caliu

El que resta d'un foc quan, apagada la flama, és una barreja de brases incandescents i de cendra.

Capfoguer

En una llar de foc, cadascun dels ferros o les pedres que sostenen els tions i que eleven el foc sobre el sòl de la llar i en permeten l'oxigenació. S'utilitzen o s'utilitzen, també, per dipositar les olles sobre el foc per escalfar-hi o coure el menjar.

Escalivar o coure al caliu

Coure (un aliment) colgant-lo entre les brases i la cendra.

Foc a terra

Lloc d'una casa amb paviment de pedra o de toves refractàries on hom fa foc per escalfar-s'hi o per cuinar, proveït de xemeneia de campana ampla per a la sortida dels fums. És anomenada també *llar de foc*, *xemeneia* o *escalfapanxes*.

Tendur

Taula tapada de roba sota la qual es posa el braser.

Trespeus

Cèrcol d'acer sostingut per tres petges, sota el qual es fa foc i a damunt s'hi col·loquen recipients. Es fan servir en laboratoris i també s'empra per fer-hi foc a sota i col·locar al damunt l'olla o paella per coure el menjar.

Escalfallits

Escalfador rodó, petit, amb tapa foradada i mànec, omplert de brases, utilitzat per escalfar el llit.

Curiositats

Parca i anorac

Una peça que està entre la caçadora i la trenca és la parca. Tant la parca com l'anorac provenen de la llengua èsquim (la llengua esquimal parlada pel poble inuit); *anorac* ve d'*anor*, que vol dir 'vent'. Les dues peces consisteixen originàriament en una jaqueta gruixuda de pell amb caputxa per afrontar la combinació de temperatures sota zero i un fort vent mentre es caça o es fa caiac per la regió de l'Àrtida. Els inuit submergien sovint els anoracs en oli de peix per mantenir-los impermeables a l'aigua.

Font: Sac de paraules, del Servei de Política Lingüística d'Andorra. ➤

Saquet autoescalfable

Petit sac omplert amb una mescla de pólvores que, en sacsejar-les breument, generen calor durant unes hores. Es fa servir a muntanya o en llocs molt freds per escalfar els peus i les mans.

Webs

- L'any que acaba ha estat l'**Any Badià i Margarit**. Podeu trobar tot de recursos al web de la commemoració institucional d'aquesta efemèride.
- *Conspiranoic -a; coronavirus; desconfiament; desescalada; grup bombolla; infodèmia; mascareta; teletreballar; traçabilitat o videotrucada*. Quin penseu que ha de ser el **neologisme de l'any 2020**? Teniu temps fins el 20 de desembre per participar en la votació.
- Nova publicació del TERMCAT: el **Diccionari de l'emergència climàtica**, amb més de 200 termes relacionats amb la crisi climàtica i la transició climàtica.

L'endevinalla

Al número anterior preguntàvem què vol dir **fer el préssec**. La resposta correcta era la **1**. *Deixar-se enredar, caure en el ridícul*. El guanyador ha estat Castor Codias, treballador de l'Ajuntament de Mollet i seguidor de *L'Estenedor*.

Ara preguntem què vol dir **pedra foguera**?

1. *Escòria volcànica.*
2. *Tros de sílex que treu espurnes en ser colpejat.*
3. *Maó refractari.*
4. *Pedra que, juntament amb d'altres, sosté els tions en una llar de foc.*

Per concursar, heu d'enviar la resposta de l'endevinalla a mollet@cpnl.cat ➤. La persona que l'encerti i guanyi el concurs tindrà com a premi una samarreta model *Diacrítics* dissenyada al Taller Alborada.

Nota sobre el tractament de dades personals ➤

Fraseologia amb la paraula any

Cada dia és un any: es refereix a la importància del temps, per curt que sia, en certs casos.

Qui dia passa, any empeny: vol dir que en certes ocasions basta deixar passar el temps, sense fer obra positiva, perquè les coses donin resultat.

A l'any que ve, cosa faré: ho diuen dels qui fan bons propòsits però no els compleixen.

D'aquí a cent anys, tots calbs: es diu fent al·lusió humorística al pas de temps.

Nosaltres volem fer servir la paraula *any* per fer-vos arribar els nostres millors desitjos.

Us desitgem un bon Nadal i un bon any 2021!

Ajuntament de Mollet del Vallès

CONSORCI PER A LA NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA